

SOKOLSKI GLASNIK

GLASILO SAVEZA SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

Čuvajte Jugoslaviju!

Izlazi svakog petka • Godišnja pretplata 50 Din • Uredništvo i uprava nalazi se u Učiteljskoj tiskari, Frančiškanska ulica 6 • Telefon broj 2177 • Račun Poštanske štedionice br. 12.943 • Oglasni po ceniku • Rukopisi se ne vraćaju

Ljubljana, 12 juna 1936
God. VII • Broj 24

OPŠTI POGLED NA RAD NAŠEG SOKOLSTVA I PRILIKE UPROŠLOJ GODINI

U šestu godinu svoga delanja ušao je Savez Sokola Kraljevine Jugoslavije s teškom ranom u srcu. Marseljska tragedija i pogibija Viteškog Kralja Aleksandra I., tvorec ne samo ujedinjene zajedničke naše Otadžbinu nego i samoga Saveza kao jedne i jedinstvene jugoslovenske nacionalne i viteške naše organizacije, duboko je potresla dušu celoga naroda, i neprebolnom ranom ranila verna i odanu srcu sokolsku. Nenadan i teški gubitak Onoga koji je medu nama bio najrasinji Sokol, osećao se stalno i na svakom mestu. On je svojim velikim delom, koje je izvršio kao heroj i silnim autoritetom koji je imao kao državnik, stajao kao nevidljiva motorna snaga iz svakog lepog a pametnog nastojanja našeg. Sve su snage naše bile prilegle na posao i usmerile se za jednim ciljem, da se za pozni pokoljenja održi, sa čuva, ojača i unapred ovo što je On nadčovečanskim naporima stvorio i dao. Tome velikom cilju stremile su sve snage našega Sokolstva, jer je ono najbolje razumelo i najispravnije tumaćilo istorijsku misiju svoga Velikog Kralja, stvaraoca i ujedinitelja, svoga Sokola koji je, kao niko posle velikoga Tirska, u toku veličanstveno lepih i programatskih reči označio zadatok, cilj i suštinu rada našeg Sokolstva u sadašnjosti i budućnosti. Ali usred toga predanog i prilježnog rada našeg, koji je ne samo obećavao nego i u punoj mjeri davao pozitivnih i vidnih rezultata, nestalo je Njego, inspiratora i predvodnika. U godini u kojoj je naše Sokolstvo, kao svetu emanaciju svoga rada i svoje snage, dalo dva velika svoja pokrajinska sleta u Sarajevu i u Zagrebu, pao je On, ispolinski i granični hrast naših surih planina. I pad Njegov potresao je u svima njenim delovima rodnu našu zemlju. Dah je zastao u gradima, i svako je nehotice i sa strahom stavljao sam sebi pitanje na koje je bilo tesko naći odgovora: Šta sad?

Šta sad? Na to pitanje odgovorilo je naše Sokolstvo: zaviti ovu tešku i krvavu ranu melemom udvojenog napora i rada, da bi sveopšta nesreća imala manje kobnih posledica! I naše Sokolstvo, okupljeno oko Prestola, svrhom rukom upražnjenog, na kojoj je seo Njegov sveti i nevin Starešina, zabilježe svoje redove, zgrčilo pesnice i nastavilo muški i istrajno da dela, jer naš život je rad, i rad je naš život.

Ali kobne posledice pada Najvećeg i Najjačeg medu nama osetile su se odmah i na svakom koraku. Nasrtaji na čistotu i uzvišenost sokolskoj ideologiji i sokolskih načela, započeli ranije i s providnim tendencijom, nastavljeni su sistematski i u pojačanoj mjeri. Ne samo sa običnih govornica nego i sa Božjih oltara odapinjane su strele na čistotu učenja i nesobičnost rada sokolskog od onih, koji su svojim pozivom zavetovani da propovedaju ljubav i neguju bratstvo — ideje koje su koliko hrvatsko-toliko i sokolske. Ni presude zemaljskih sudova, koje su sve, bez izuzetka, bile izrečene u korist napadnutoga, nisu bile u stanju da razblaže žučnost tih napadaja. Isto se i ide se još i danas za tim da se osnivaju slične organizacije sa protivpoloženim ciljevima i učenjima, da bi se omela jedinstvenost rada i zajednica napora u službi narodu. Kao ono pre 2000 godina, i protiv Sokolstva, duboko ukorenjenog u dušama svih slovenskih naroda a ne samo našeg i predanog istorijskoj službi narodu i Otadžbinu, upućuju se bez opravdanosti i sa złom namerom teški povici: Raspmi ga! I u tome je paradoks našeg vremena i našeg položaja!

S druge strane našim Sokolstvom štetno potresaju dogadaji koji se dešavaju u dnevnom našem životu. Sokolstvo naše s bolom u duši opaža, kako se lagano i osetno počinje da silazi i spušta sa one svete visine, koju je, kao plamenu stazu za hod jugoslovenskog naroda u budućnosti, označila celu mučnu istoriju našeg trojimenog naroda pre velikog rata i koju je, posle velikog rata i našeg političkog ujedinjenja, postala i morala da postane naše neotstupno političko i nacionalno "vjeruju". To naše "vjeruju", taj način i beskompromisni jugoslovenski stav, osveštan životom, delom, rečju i smrću Onoga kojega medu nama danas ne može niko da nadomesti, počreće i danas svaki uvoi našeg mozga

i daje pravac svakom i najsitnjem delu našem. Sa te smernicu ne otstupa naše Sokolstvo, niti će sa nje ikad i ni po kakvu cenu da otstupi. To je do sad toliko puta i sa toliko muške reči i odvažnosti rečeno, svečano, proglašeno i istinski potvrđeno, da o tome ne treba više ni jedne reči reći. Zato naše Sokolstvo, koje, a to je uvek i s naglaskom isticano, nije ni verska, ni partijska, ni kakva režimska, nego opštenarodna viteška organizacija, s nevericom i čudenjem posmatra sve ovo što se oko njega događa. Proslavljivi u prošloj godini u svima krajevima i u tolikom broju sokolskih jedinica veliku ideju Ilirskog Pokreta, rođenu pre punih sto godina, a tako srodnu i nerazdvojnu od današnjice koja je stvarni triumf njezin, Sokolstvo gleda u današnjem potcenjivanju negaciji te velike ideje jednu apsurdnost, nedostojnu današnjeg stepena kulture. I protiv te apsurdnosti, tako dajeke od svetih ideala prošlosti i od idejnih snova kojima su se zanosile čitave generacije, ustaže naše Sokolstvo najodlučnije i pobijati je svojim radom, svojom ideologijom i svojim propovedanjem bratstva kao kužnu jeres. I zato ga ni odvratne pojave ličnih napadaja na bezbednost života i imovine pojedinaca, ni nedostojna izazivanja i podmetanja neće moći da odvrate od svetle ideje Jugoslovenstva, čiji je prvoborac ono uvek bilo i što će za sva vremena i ostati. Niko ga neće moći da ometa ni da spreči u velikom vaspitnom radu i nastojanju da izgradi i stvari novi tip jugoslovenskog građanina. Svetu narodnu zajedničku zastavu, i pored svih besomučnih nasrtaja da se ona unizi i blatom ukalja, nosiće naše Sokolstvo u prvim redovima ponosno i vedra čela i braniće je od svakoga po cenu svoga života. To je istovremeno kratak, odmeren i muški izrečen odgovor protivnicima a direktni i bratski apel članstvu i prijateljima dobre volje i otvoreni očiju.

Ističući i potervavajući time i na taj način svoje jugoslovenstvo, kao sintezu svoje ideologije o bratstvu, naše Sokolstvo dalo je jasno dokaza, koliko je ono u isto vreme i slovensko. U svima lepim manifestacijama slovenskog bratstva i slovenske solidarnosti ono je uzimalo vidnog učešća i uvek iskreno i sa čašću. Intimno i s puno svesti shvatajući veličinu istorijskog momenta kada je postalost sastavni delom jedne snažne južnoslovenske državne zajednice, ono oseća punu radost što su, u približno istim prilikama, formirane i na severu dve velike slovenske državne zajednice, s kojima će ono podržavati bratske veze i intimne odnose. Svoje tople bratske osećaje posvedočilo je ono svojom iskrenom radošću što su i bugarski Junaci postali članovi velikog slovenskog sokolskog bratstva, »Slovenskoga Sokolstva«, i svojom brojnom posetom Sofiji prilikom održavanja junaka-sokolskog sleta. Negovanje tih srdačnih i bratskih odnosa sa svima članovima moćne sokolske slovenske zajednice, u kojoj s toplim simpatijama i bolećivošću ubrajaju i rasturene delove ruskoga Sokolstva, biće i ostaće i nadalje jedan od milih i obaveznih zadataka i ciljeva našega Sokolstva, imajući pri tome stalno u mislima lozinku braće bugarskih Junaka: Zdravi i silni družno!

Koga bi interesovale cifre na tablama saveznog statističkog otseka, taj bi mogao da uoči razliku između ovogodišnjih i onih iz prošle godine, i u broju sokolskih jedinica, i u broju sokolskog članstva. Tome su uzrok prilike u zemlji o kojima je napred bilo reči i o kojima nije nikakva prijatnost da se mnogo govori. Poljuljalo se i otpalo je ono što za snažno sokolsko stablo nije vezano bilo čvršćim žilama i što iz toga stabla, zbog sopstvene anemije, nije moglo da prima zdravog soka i životodavne hrane. Posrnuli su i pali oni »plahi i lakoviti«, po Njegoševim rečima, ali za njima Sokolstvo neće morati da zažali. Vratite se i oni u sokolske redove, kad mine bes oluje, ili će ostati i dalje po strani, nemoćni da ma čime naškode, zato što nikad nisu sokolski ni osećali.

Lepi i korisni rad naš da Sokolstvo što dublje zade u naše scio nastavljen je i u prošloj godini s mnogo brige, umesnosti i napora, i rezultati su svakog dana sve veći i sve vidniji. Održana je prva savezna konferencija sokolskih radnika na selu i prvi sabor sokolskih četa sa čitave jedne župskog teritorije. Obadvoje inicijativom i pregnucem jedne od najaktivnijih naših sokolskih župa u tome poslu, Sokolske župe Mostar. U tome pravcu rada

VI GODIŠNJA SKUPŠTINA Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije

U nedelju dne 7. o. m. održana je u Beogradu, u prostorijama doma Sokolskog društva Beograd-Matice, šesta godišnja skupština Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije.

Pred samu skupštinu, dne 4. o. m. održana je u prostorijama Saveza sednica savezne uprave. Na današnjici koja je stvarni triumf njezin, Sokolstvo gleda u današnjem potcenjivanju negaciji te velike ideje jednu apsurdnost, nedostojnu današnjeg stepena kulture. I protiv te apsurdnosti, tako dajeke od svetih ideala prošlosti i od idejnih snova kojima su se zanosile čitave generacije, ustaže naše Sokolstvo najodlučnije i pobijati je svojim radom, svojom ideologijom i svojim propovedanjem bratstva kao kužnu jeres. I zato ga ni odvratne pojave ličnih napadaja na bezbednost života i imovine pojedinaca, ni nedostojna izazivanja i podmetjanja neće moći da odvrate od svetle ideje Jugoslovenstva, čiji je prvoborac ono uvek bilo i što će za sva vremena i ostati. Niko ga neće moći da ometa ni da spreči u velikom vaspitnom radu i nastojanju da izgradi i stvari novi tip jugoslovenskog građanina. Svetu narodnu zajedničku zastavu, i pored svih besomučnih nasrtaja da se ona unizi i blatom ukalja, nosiće naše Sokolstvo u prvim redovima ponosno i vedra čela i braniće je od svakoga po cenu svoga života. To je istovremeno kratak, odmeren i muški izrečen odgovor protivnicima a direktni i bratski apel članstvu i prijateljima dobre volje i otvoreni očiju.

Najvažnija od svih ovih zasedanja, poređ same glavne skupštine, bila je skupštinska pretkonferencija, kao poverljivi sastanak članova savezne uprave i župskih delegata, koja je u toku celoga dana, od 8 časova ujutro pa do 2 u noći, potpuno pretresala sve izveštaje za samu glavnu skupštinu i u vezi s ovima kao i u vezi brojnih predloga od strane uprave Saveza i od strane pojedinih župa pripremila potrebne zaključke za samu svećenu glavnu skupštinu Saveza.

Sokolstinska pretkonferencija završila je uspešno svoj rad i na koncu jednodušno primila sve predložene izveštaje s odnosnim zaključcima i sugestijama. U pogledu pak izvesnih kritika, koje su iznesene u toku ove pretkonferencije od strane nekoje braće na pojedine izveštaje, treba podvuci njihovu pozitivnu stranu poglavito u tome, što je opšta težnja svih da naše Sokolstvo naročito u ovim današnjim vremenima bude što jače i snažnije, kako bi moglo i da što uspešnije vrši one velike zadatke u našem narodu, koji su mu namenjeni. I zato otvoreno i bratsko kristalisanje pogleda o svakom pitanju koje bi moglo da se od-

nosi na naše Sokolstvo i njegov rad namiče se kao imperativna nužda, dakako, kada to kristalisanje zaista zahtevaju samo i jedino opšti interesi sokolski i nacionalni i ničiji drugi. Zato je i kao posve razumljivo, skupštinska pretkonferencija jednodušno osudila jedan napis u jednom beogradskom dnevniku, koji je, kao što se moglo i predviđeti, došao jednom delu štampe koja je prema našem Sokolstvu vidno neraspolažena i protivnička, kao jedva pričekljivana voda na njen anti-sokolski mljin. Ali u tradicionalnoj i urođenoj odlici našega Sokolstva da najpre prema sebi bude strogo autokritično u svemu svome radu, sve providne tendencije naših protivnika gube svoj svaki efekat i u očima svih objektivnih posmatrača rasplinjuju se kao pena na vodi.

Svečana skupština održana je u 10 časova pre podne i na njoj je poređ članova savezne uprave bilo zastupano 112 delegata iz svih 25 župa.

Tačno u to vreme stigao je i izaslanik Nj. Vel. Kralja, brat pukovnik Milorad Radović, koga su na ulazu u dom dočekali zamenici savezne starešine brat Gangl i brat Paunković i do pratili ga do počasnog mesta u dvoranu.

Skupštinska pretkonferencija završila je uspešno svoj rad i na koncu jednodušno primila sve predložene izveštaje s odnosnim zaključcima i sugestijama. U pogledu pak izvesnih kritika, koje su iznesene u toku ove pretkonferencije od strane nekoje braće na pojedine izveštaje, treba podvuci njihovu pozitivnu stranu poglavito u tome, što je opšta težnja svih da naše Sokolstvo naročito u ovim današnjim vremenima bude što jače i snažnije, kako bi moglo i da što uspešnije vrši one velike zadatke u našem narodu, koji su mu namenjeni. I zato otvoreno i bratsko kristalisanje pogleda o svakom pitanju koje bi moglo da se od-

opštine većnik g. Steva Milutinović, potpredsednik Crvenog krsta senator g. Svetozar Tomić, zastupnik komandanta žandarmerijskog puka g. Lazar Lambić, predstavnik Glavnog saveza srpskih zemljoradničkih zadruga gosp. Spasoje Dimitrijević, predstavnik Središnjeg odbora ratnih invalida g. Ivan S. Glišić, predstavnica društva »Srpske majke« gda Ljubica Dimić, predstavnik Saveza ratnih dobrovoljaca arhitekt g. Miroslav Krejčić, predstavnik Mesnog odbora Jadranke straže gosp. dr. Josip Barić, predstavnik udruženja »Istra-Trst-Gorica« arhitekt g. Lorenčić i drugi.

Pismeno skupštini je zaželeo najlepši uspeh predsednik Ministarskog saveta g. dr. Stojadinović, ispričavši se, da je državni poslov pospređen da skupštini i lično prisustvuje.

Od strane sokolskih gostiju skupštini su prisustvovali predstavnik bratskog Saveza bugarskih Junaka br. profesor dr. Mihailo C. Minev i u ime ruskog Sokolstva starešina brat Viktor Artamonov.

Za predsedničkim stolom nalazili su se uz zamenike savezne starešine braća Gangla, Paunkovića, Gayrancića i Milića, br. prof. dr. M. C. Minev i brat V. Artamonov, zatim savezni načelnik brat A. Pihler, načelnica sezone E. Skalarjeva, zamenik savezne načelnika brat M. Vojinović, tajnik brat prof. dr. M. Gradojević, zamenik tajnika brat dr. M. Arsenović, ekonom brat Br. Živković, brat R. Dimitrijević, arh. M. Smiljanić, brat gen. St. Stajić, br. V. Todorović, br. puk. D. Živanović, brat R. Radulović i brat V. Švajgar.

Nakon što su obavljene formalnosti oko otvaranja skupštine ustanovljeno dovoljnog broja skupštinskih delegata, izbora zapisničara, overovljavanja zapisnika i brojača glasova, predstavljajući brat Gangl otvara skupštinu sledećim govorom:

Zamenik savezne starešine brat Gangl otvara skupštinu

nastaviće naše Sokolstvo svoje napore i u budućnosti, znajući da ceni značenje tog posla i koristi koje se time unose u narod kao celinu. Ono je pošto uvidjelo da telovežba nije isključivo cilj našeg nego pouzdano sredstvo za vaspitanje najširih slojeva naših u duhu bratstva, jednakosti i jugoslovenskog nacionalizma, prijevremenje prosvećenosti i progresa. U zemljoradničkoj zemlji kao što je naša, to je postulat zdravog i zreloga razuma, i taj postulat Sokolstvo prihvata u punom njegovom obimu.

Isto tako ono neće zastajati ni u svome obimnom radu na stručnom i prosvetnom vaspitanju i unapredavanju svoga članstva u istoj i u još pojačanoj mjeri nego što je to do sada bilo. I načelništvo i savezni prosvetni odbor danas su, posle toliko dana rastavlje-

nosti, pod jednim krovom sa Saveznom Upravom, jedne misli, jednog htjenja i jednog oduševljenja za radom i za napretkom tогa rada.

Uspehe svoga mnogostrukog i predanog rada u prošloj godini pokazale naše Sokolstvo na ovogodišnjem IV. pokrajinskem sletu u Subotici, a najdostojniji njegovi izabrani i na ovogodišnjim međunarodnim priredbama, na olimpijadi u Berlaju. Obraz sokolski traži da učestvovanje našeg Sokolstva u ovim dvema značajnim priredbama bude časno, uspešno i njega samoga dostojno.

Govor brata Gangla

USPOMENI BLAŽENOPOČIVSEG KRALJA-MUČENIKA

»Braćo i sestre!

Nad ulazom u spomen-kapelu na Kajmakčalanu uklešane su ove reči: »Mojim div-junacima, neustrašivim i vernim, koji grđima svojim otvorile vrata slobodi, i ostaše ovde kao večni stražari na pragu Otadžbine.« — Ispod tih reči pak stoji ime Onoga, koji je te reči preneo iz svoje velike duše u dleto i kamen, da bi budućim pokolenjima našega roda bile svedočanstvo i počaj na junačku delu i na ljubav prema idealima našega naroda. Te reči uklešao je Viteški Kralj Aleksandar I Ujedinitelj (svi učesnici ustaju i kliče: »Slava Mu!«), neustrašivi i verni ratni drug div-junka. Uklešao ih je i posvetio ih onima, koji su se s Njim borili, a uklešao ih je i za Sebe samoga, jer je i sam bio neustrašiv i veran div-junk, koji je — sa njima stojeci u jednoj bojnoj liniji — sa svojim grđima otvorio vrata slobodi i koji je među njima, među tim večnim stražarima, ostao i sam stražar na pragu Otadžbine!

I čini nam se, kao da se je jedan deo, najlepši, najveći deo te spomen-kapele na Kajmakčalanu odnio, da su ga mogle silne ruke Giganta — narodne žalosti, narodne nesreće i narodna bola — preneti na Oplenac i tamo ukopati u seljačku zemlju naš drugi prag Otadžbine. Na tom pragu stoji Večni Stražar, tu stoji neustrašivi i verni div-junk Aleksandar. Ali Njegove grudi, koje su odolevale bojnim vjhorima, prostreljene su. One su otvorele vrata slobodi, ali po zapovedi Njegovog rodoljubnog srca krenule su morskim valovima, da van Otadžbine podignu njenu moć i veličinu i da — kada se vrati domu — prinese div-junacima i večnim stražarima novi lov-venac i palminu granicu mira, da njome ovenčaju prag Otadžbine. A njome je Aleksandar Karadordević ovenčao i Svoj grob. Na Kajmakčalanu i na Oplencu On je položio toliko tih palmnih granica mira, boli, trpne i slave, da je i tu i tamo zaplamteo onaj goruci grm, koji nikada neće degoreti, jer je u njemu Bog, Bog istine i pravde! I iskre tog gorućeg grma razletele su se poput čarobnog vatrometa duž čitave naše državne granice, ka obala našeg sinjeg mora i diljem naše Otadžbine, po svim našim sokolskim jedinicama, društvinama i četama, da je tu svuda jedan prag domovine, da je tu svuda jedina jedina Kajmakčanska spomen-kapela, da je tu svuda jedan jedini božji hram Oplenaca, da je tu posvuda jedan jedini Viteški Kralj Aleksandar I Ujedinitelj. Kome neka je večna hvala i slava! (Skupština ustaje i kliče: »Slava Mu!«)

I na tom jednom i jedinom pragu domovine mi Sokoli hoćemo da budemo njeni stražari! I kada god domovina ushtede i kada bi odjeknuo njen poziv, mi ćemo biti njeni neustrašivi i verni div-junaci, koji ćemo svojim grđima čuvati i braniti njenu samostalnost i veličinu! (Usklici: »Tako je!«) Na pragu naše Kraljevine Jugoslavije nikada se više neće zatvoriti vrata slobode! I mi svi moramo težiti za tim, da bi bili uvek spremni, kada ustreba, obraniti tu slobodu i svojom sokolskom krvlju! (Burno odobravanje.)

Naš život je večiti napor — on je kao neprekiniti lanac, koji veže vek s vekom, pokolenje s pokolenjem. I u vatri tih svojih večitih napora mi neprestan prekaljujemo pojedine delove tog lanca, da bi bili čvrsti i nesilomljivi. Naše čete i naša društva snažno su međusobno povezana idejom, koja je svima nama zajednička i koja je velika i koja je za nas od životnog značaja. Bez te ideje bilo bi za nas sve što je van nas prazno i mrtvo, ali jer je u nama ideja, jer je u nama žar onog gorućeg grma, zato je sve u nama živo i istinsko.«

POZDRAV NJ. VEL. KRALJU PETRU II

»Kako je u nama živ i istinski smisao i živa i istinska simbolika Kajmakčalan i Oplena, tako je u nama živa i istinska ljubav prema pokojnom Kralju Mučeniku, i tako je u nama živa i istinska ljubav prema našem Mladom Kralju Petru II (skupština ustaje i oduševljeno kliče: »Živeo Kralje!«) — ljubav, koju smo preneli od Oca na Sina. A tu ljubav nismo preneli od Oca na Sina, što bi ju Ocu oduzeo i dalj Sini, već je tu našu ljubav u njenoj dubini, iskrenosti i toplini povećala ona sila, koja u nama održava sve ono živo i istinsko, tako da je i ta naša ljubav takođe žarka poput onog gorućeg grma, iz koga praskaju varnice istine i pravde! I ta naša ljubav je kao plastično nebo posutog zvezdama, koje je od obzora do obzora sve jednako čarobno i veličanstveno i koje se posvuda jednakom svojom lepotom nadstire nad svom prirodom. I s takvom ljubavlju mi ljubimo svog Mladog Kralja, nad kojim bdi nežno Majčino srce (burni poklici: »Živeo Kralje!«), s takvom ljubavlju, koja se tako muški i junački izražava u našem rodoljubnog delovanju, a koja je ujedno i tako nežna, meka i osećajna — s takvom ljubavlju pozdravljamo svog dragog i milog kraljevskog sokolskog Brata! (Buran aplauz i oduševljeno kliče: »Živeo Kralje!«)

Da živi Njegovo Veličanstvo Kralj Petar II!

Da živi slavni dom i rod Karađorđevića!

Svima naš iskreni, odani, sokolski pozdrav!

Zdravo!

Poslednje reči brata Gangla potraćene su oduševljenim dugotrajnim ovacijama Nj. Vel. Kralju i Kraljevskom Domu.

**POZDRAV
SOKOLSKOM BRATSTVU**

»Sestre i braćo!

Mi Sokoli ne crpimo svojih snaga u miru; izvor naših snaga je u trajnom radu, u odricanju, u naporima, borbenim i trpnjama. Sa svojim telesnim i duhovnim osebinama i sa svom ukupnom aktivnom vrednošću, Sokolstvo hoće uvek da bude izraz stvaralačke volje naroda. (Usklici: »Tako je!«) Taj izraz stvaralačke volje naroda dostiže takvu meru i takve učinke, koje mora da ima svaka samostalna država, da bi mogla izdržati svako takmičenje u vremenim zahtevima i pretenzijama s drugim državama. Sokolstvo neće da bude samo stražar domovine i čuvare onih tekućina, koje je narod izvojevao da domovinu svojim mukama i žrtvama, već Sokolstvo hoće da bude učestna sila narodne slobodne volje, ono hoće da bude izraz, štit i mač, koji će očuvati i obraniti samostalnost i celovitost Jugoslavije! (Buran pljesak.) I ko dirne u našu domovinu, naletće na oštricu kopala sokolskih zastava! (Oduševljeno odobravanje.)

Po svome duhu, Sokolstvo je izraz najpotpunije slovenske misli. Od Tirkovih vremena pa sve do danas još uvek važi njegov poziv iz god. 1871, koji glasi: »Sloveni treba da stope uz boj, jedan drugome pod sokolskim zastavama!« — Bez obzira — što i kako bilo, što i kako jest, mi hoćemo da svom svojom dušom i sa svim svojim silama težimo za onim što ima da bude, naime, da po svemu slovenskom svetu stvorimo jednu i jedinu slovensku sokolsku frontu. (Usklici: »Tako je!«) Ondose prema toj slovenskoj sokolskoj froti, pod čijim će se silnim koracima rušiti sve granice i pregrade, neka neslovenski narodi stvore sami. Naše stanovište prema njima potpuno je jasno, nedvojbeno i iskreno, a to je, da mi moć naroda gradimo na ljubavi i požrtvovanju, na pravu i pravčnosti, ali bez ikakve mržnje, bez ikakvog nasilja i bez ikakve grabežljivosti. Mi hoćemo samo svoje u svemu i punom značenju te reći! Slovenska zemlja, jednica, jedna i jedina, nikada više se neće kupati u potocima svoje vlastite slovenske krvi. (Burno odobravanje.) A tako se bude kada kupala, kujaće se u žarkim pramenovima sokolskih zastava. (Pljesak.)

Ali pamtim i ovo: u toj skupnosti slovenske sokolske svesti i slovenskog sokolskog bratstva mora u prvom redovima da leprša sveta zastava Kraljevine Jugoslavije! Zato, brate moj, kad si se naučio vitiati mačem, kad su twoje mišice postale čelične, kad su twoje šake postale železne — a tvoja je duša besmrtna: čuvaj, brate moj, tu zastavu! Čuvaj Jugoslaviju! (Pljesak.)

Ono što nosimo u srcu, umreće sa srcem, a ono što nosimo u duši, živeće sa dušom! I u toj duši živi, kao što će u svakoj sokolskoj duši živeti, naša bratska ljubav prema svima Slovenima. I iz te duše ja zahvatam sada pozdrave, koje s ovog mesta šaljem braći i sestrama: Čehoslovačima, Bugarsima, Poljacima, Rusima i Lužičkim Srbinama. (Pljesak i usklici: »Živele!«) Iz jugoslovenskog Beograda neka poleti naš bratski pozdrav na sve strane sveta svakom slovenskom srcu, gde god ono kucalo, u radosti ili krčilo se u najtežoj boli. Sestre i braćo, što veće je vaše trpljenje, to ste bliži mome srcu! Svi ste vi naši, svi ste vi krv naše krv, ogranač našeg jezika, u svakoj pesmi najsladi glas, u svakoj suži sjajan biser, naša velika radost, a i naša velika bol! Zdravo! Neka živi slovensko Sokolstvo! (Buran pljesak.)

Zatim br. Gangl s nekoliko toplih reči pozdravlja prisutnog predstavnika bratskog Saveza bugarskih Junaka braća prof. dra Mihaila C. Mineva, koga svaka skupština burno aklimira. Nato Gangl sledećim rečima pozdravlja prisutne goste.

POZDRAV GOSTIMA

»Sada želim da uime te velike slovenske sokolske fronte, čiji je samo jedan mali deo danas sabran u ovoj dvorani, ali koja je duhom sva prisutna na ovome zboru, dakle uime te milijunske slovenske sokolske fronte, da udovoljim svojoj časnoj i prijateljskoj dužnosti, a ujedno i neodoljivoj zapovedi svoga srca, naime da pozdravim naše drage i poštovane goste, (pljesak i usklici: »Živele!«), koji su se odazvali našemu pozivu i počastili nas svojim učešćem na ovome zboru.«

Tada je brat Gangl pozdravio izaslanika Nj. Vel. Kralja pukovnika br. Milorada Dragovića, koga je skupština oduševljeno aklimirala, zatim ministra fizičkog vaspitanja naroda brata dra Josip Rogića, koga je skupština takođe oduseljeno pozdravila, kao i redom sve pre nomenute prisutne goste, koje je skupština svakoga od njih aklimirala pljeskom i poklicima: »Živele!«

Pozdravljajući sve ponomenute brat Gangl je na koncu rekao:

»Svima vama naš iskreni sokolski pozdrav! Zdravo! (Dvoranom odjekuje gromki: »Zdravo!«)

U nastavku svog pozdravnog govora brat Gangl je rekao:

»Istinski me veseli, što ste došli medu nas da nas vidite, da ocenite naš rad i da prosudite vrednost našeg svenarnodnog i sveslovenskog pokreta. U slovenskom svetu bez nas bi se osećala praznina, kao što u jugoslovenskom narodu bez Sokolstva ne bi bilo njegove nacionalne potpunosti i onog budućeg vrhunca njegove moći, kome imaju da stigne u dogledno vreme, kada se njegova misaonost koncentriše u stalnosti nazora i kada ima da se izradi njegova životna energija u harmoniji mišljenja. Iz tog mišljenja porada se jasnoća u pojmovanju države, naime, da država nije pojedinac, nego da je država, koja je jača od one na zemljopisnoj karti, skup svih nastojanja i svih ciljeva onih etičnih ličnosti, koje su sakupljene pri zajedničkom radu i koje su izraz državne misli. A slika onoga, što želimo da stvorimo, mora da nam uvek lebdi pred očima, jer se tada u celini nikada nećemo varati, kao što se možemo u pojedinosti. Nikada ne smemo da oduštemamo od našeg sokolskog načela, koje mora da nam je neprestano u mislima, naime da hoćemo da budemo skromni, pošteni, strpljivi, jaki i odvažni! Da li želite zato primera i uzora? Mislim, da je takvih dovoljno u istoriji našeg naroda, kome mi sada svojim radom krčimo puteve budućnosti.« (Usklici: »Tako je!«)

USPOMENI UMRLE BRAĆE I SESTARA

»Iz tih naših skupnih napora nemoljiva smrt istrgla nam je u minuloj poslovnoj godini mnogo braće i sestara (skupština ustaje i kliče: »Slava im!«). Ondose prema toj slovenskoj sokolskoj froti, pod čijim će se silnim koracima rušiti sve granice i pregrade, neka neslovenski narodi stvore sami. Naše stanovište prema njima potpuno je jasno, nedvojbeno i iskreno, a to je, da mi moć naroda gradimo na ljubavi i požrtvovanju, na pravu i pravčnosti, ali bez ikakve mržnje, bez ikakvog nasilja i bez ikakve grabežljivosti. Mi hoćemo samo svoje u svemu i punom značenju te reći! Slovenska zemlja, jednica, jedna i jedina, nikada više se neće kupati u potocima svoje vlastite slovenske krvi. (Burno odobravanje.) A tako se bude kada kupala, kujaće se u žarkim pramenovima sokolskih zastava.« (Pljesak.)

Naš ugovorno delovanje poštovanja temelje i socijalnom zlu, koje izaziva borbu svih proti svijetu. Mi stoga hoćemo da našemu čoveku u duhu sokolskog bratstva vratimo socijalno usmereni značaj!«

I ako imamo takvu svest života, tada nam nije teško shvatiti čoveka-brata, kao ni onoga, koji stoji izvan naših redova. Shvatiti čoveka, to znači osećati tog čoveka u sebi, videti ga u dušu bez predrašuda, i proceniti ju. I kome je po vlastitom htenju moguće da u sebi oseti više ljudi, taj se može i više da približi čovekanstvu, taj je i u toliko duševno jači i u toj duševnoj jakosti toliko prodorniji. I tome će biti lako verovati, da je život jači od slike teorije! I taj će se moći da saglaši s Hamletom, koji kaže: »Ako se radi o časti, treba se boriti i za biljkul!« I taj će konačno spoznati, da su osveta i lukavost, strah i slavoljubivost osebine slabih značajeva. Ko hoće pak da pomaze pri napornom radu, kada se građi put do veličine naroda i Otadžbine, taj treba da se odreće tih i mirne sreće!

Samo dužnost, savest i moral stvaraju onaj odnos, u kome stoji čovek prema samome sebi, da bi mogao da se oseti čvrst u svom uverenju, sposoban za pošteno delo i pripravan na svaku žrtvu, koju od njega zahteva dobrobit svijetu. Iz toga proizlazi uzvišenost mišljenja i to daje visoku cenu duše pojedinca, koji je u sklopu i u idejnoj povezanosti medu sebi jednacima sam za sebe pretstavnik celokupnog značaja našeg naroda. (Usklici: »Tako je!«)

Naš seljak-Soko zna, da samo znojem i mukom može da pretvari krš u plodnu zemlju, po kojoj će se zatim zaledjati more zlatnog pšeničnog klasa. Seljakov žuljavi dlan, to je kniga njegovog života i ogledalo njegovog ponosa. Njegovim trudom pretvara se plodna zemlja u grudi ljubljene majke, iz kojih on srće snagu i život, I kakav bi ga osećaj obuzeo, kada bi mu ko drugi požeo ono, što je on stvorio svojim vlastitim trudom? I tome seljak Sokolstvo stoji na pomoći, da bi podiglo i osvežilo zamorene snage svih poniznih i iskoriscavanih, jer je samo s tim snagama moguće stići i materijalnu slobodu. A i taj seljak mora da shvati smisao i cilj života u njegovom punom opsegu. Njegova duša sad uzleti prema nebnu i sad padne u tamu, da se izmuči u čeznji, da se očisti, te da se opet vine gore. U njoj se iznova tada budi ljubav prema životu, u njoj se budi nova, sveža i verna predanost svetlosti naših idea!

Naše uzgojno delovanje poštovanja temelje i socijalnom zlu, koje izaziva borbu svih proti svijetu. Mi stoga hoćemo da našemu čoveku u duhu sokolskog bratstva vratimo socijalno usmereni značaj!«

SOKOLSKA SVEST

»Naša sokolska svest čvrsto je ukorenjena u dubinama srca; ona nam podaje duševnu sabranost i oblikuje način našeg života. Mi znamo, da u svemu, česa se dotakne čovečja ruka, ima nešto živa; ali česa se dotakne naše sreće, to oživi u punoj snazi života.«

Mi svi živimo samo jednim životom, jer smo osvedočeni u životu snagu ideje, koja nas prožima i za koju želimo da usrećiv snaš narod. Nije pitanje, koji će od nas živih dočekati taj čas i koji će od nas živih izvesti načrte blžuju budućnost; to pitanje nije važno; glavna je vera u snagu ideje, koja opaja sve nas. Treba da budu prekaljeni svi, da bi mogli jedno hteti, treba da se udrže svi, da bi mogli jedno raditi. U nama odjekuje poklic jeftinog života. (Usklici: »Tako je!«)

Istorija našeg naroda ne pozraje zastoja; ona kroči napred, jer nije okamenjena u muzeju narodne prošlosti. Naše demokratsko gledanje na prilike našega društva budi u nama težnje za starim oblicima i tradicijama našeg narodnog života, ali važnija od tih oblika za nas je sadržina, koju tudinski uplivi kvare i truju. A mi hoćemo da tu sadržinu ozdravimo svežim tokovima sokolskog života, iz koga inačica energija zdravog naroda, koji hoće da po obliku i sadržini svoje biti izvođišto dostojno mesto u kolu svačeg kulturnog sveta. A ako to hoćemo, nećemo to radi samih sebe, da bi braćili samo svoje gledište, da bi isticali lepotu i visoku vrednost ideje, kojoj služimo — već nam naše htenje, naše težnje, naš rad in naše žrtve nalažu nešto više, to što je najviše i najlepše za svakog Jugoslovena — dobrobiti njegovu!

Time otvaram VI glavnu skupštinu Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije. Zdravo!« (Pljesak i burni poklici: »Zdravo!«)

</div

SOKOLSKI GLASNIK

Zatim br. Sablić predlaže, da svi izveštaji za skupštinu, otštampani u knjizi »Izveštaj uprave Saveza SKJ o radu u god. 1935., pošto su na juče rašnjoj skupštinskoj pretkonferenciji opširno raspravljeni i zatim primljeni sa svim odnosnim zaključcima, kao i sa zaključcima donesenim u pogledu svih podnesenih predloga za ovu skupštinu, prime od ove skupštine an blok i bez rasprave sa svim odnosnim zaključcima i sugestijama, što takođe skupština jednoglasno prima.

Po mandatu skupštinske pretkonferencije brat Sablić zatim predlaže skupštini da primi i sledeću

REZOLUCIJU:

Sokolstvo, koje je prema svojim »Putevima i ciljevima« uzeo na sebe jedan od veoma važnih zadataka države, da vaspitanjem svih članova u sokolskom duhu stvara moralno jake, nacionalno svešne državljane, s pravom traži od merodavnih faktora da ne dozvole da se ometa rad sokolskih jedinica.

Prema izveštajima, vršeni su u područjima pojedinih župa napađaju na ličnu i imovinsku sigurnost Sokola, a da vlasti nisu preuzele mere da im se pruži nužna zaštita i obezbedenje.

Čestim premeštajima sokolskih radnika, koji su u zadnje doba vršeni, vrlo često je doveden u pitanje rad mnogih jedinica upravo u onim mestima gde je delovanje Sokola od najvećeg nacionalnog značaja. Zato glavna skupština stavlja u dužnost Upravi Saveza da skrene pažnju merodavnima na kobne posledice koje u nacionalnom pogledu neminovno odatle nastaju i da preduzme potrebno da bude u punoj meri zaštićena lična i imovinska sigurnost svih članova sokolske organizacije, i da se u slučajevima gde je radi premeštaja ometen rad sokolskim jedinicama, tim jedinicama povrati njihovi sokolski radnici, kako bi Sokolstvo moglo nesmetano vršiti svoje visoke zadatke u službi Kralju, Narodu i Otdažbini.

Citanje ove rezolucije skupština je popratila burnim pljeskom i na pitanje predsedavatelja jednodošno je usvojila.

Skupština je nadalje poverila saveznoj upravi, da se jednom naročitom spomenicom obrati Kraljevskom Namesništvu, u kojоj će se ukazati na vrlo teške prilike, koje vladaju u nekim našim krajevima.

U ime saveznog revizionog odbora skupštini je zatim prednog izveštajnjeg potpredsednik, brat Mihailo Nikolić, koji je skupština jednoglasno primila.

Nakon toga ustao je predstavnik bratskog Saveza bugarskih Junaka, brat dr. Mihailo C. Minev, profesor medicinskog fakulteta u Sofiji, naš stari i osvedočeni prijatelj i pobornik ideje zbijenja i bratske saradnje između dva bratska naroda. Odličnog pravaka braće bugarskih Junaka skupština je pozdravila dugotrajanim srdačnim ovajcijama.

Duboko dirnut iskrenom pažnjom i ljubavlju svoje jugoslovenske sokolske braće, brat prof. Minev, pozdravljajući skupštini u ime Saveza bugarskih Junaka, održao je sledeći govor:

Govor brata prof. Mineva

»Draga braće i sestre!

S velikom radošću dodođ medu vas da vas najsrdačnije pozdravim pod vodom vaše VI redovne glavne skupštine, na koju se sabraste iz svih krajeva lepe jugoslovenske zemlje.

Uveren sam, da si i vaša srca isto tako duboko iskrene i otvorena kao i moje u nastojanju za istinsko bratsko zbijenje, sporazum i saradnju medu vama Sokolima i nama Junacima, medu vama Jugoslovenima i nama Bugarima, medu našim dvama bratskim narodima.

Dolazim vam da vam u ime vrhovne uprave naših Junaka i sve junacke Bugarske iskažem toplu blagodarnost za vaše ogromno učešće na našem sletu, održanom prošle godine u mesecu julu u Sofiji.

Dragi Sokoli i drage Sokolice! U prošlosti vodili smo uporne i duge krvave borbe, i to zato — kako sam to već jednom rekao — što smo bili podlegli podozrenju, klevetama i neprijateljstvima, koja su majstorski podmetali i rasprišivali naši neprijatelje — tuncinci. Čak prolismo i more bratske krvi, jer se dobro ne poznavamo. A fakat je i to, da i otkada dve bratske države žive svojim slobodnim životom, mogu se i uzajamne bratske posete do godine 1935 na prste izbrati.

Ali te godine, u danima 12, 13 i 14 jula, za ta tri dana na junačko-sokolskom sletu u Sofiji, šest hiljada jugoslovenskih Sokola i dvadeset hiljada bugarskih Junaka učestvuju i sivečano izjavile: Dosta je više krvavih borba i međusobnog istrebljivanja! Neka

Sokoli i Junaci, koji su trezveni, trpežni, žilavi, radinoljubivi i bespričerno hrabri, s tim svojim dragocenim odlikama, pri najširoj uzajamnoj bratskoj saradnji, preguru da izgraduju svoju bolju budućnost i napredak jugoslovenske ibugarske kulture!

Taj svečani zavet, položen pod večanstvenom Vitošom dne 14. jula 1935. godine, zapečaćen je istorijskim bratskim ukrštenjem zastava Saveza bugarskih junaka i jugoslovenskog Sokolstva.

A to naše bratstvo nalaže nam i daleku istoriju naših dva bratskih naroda, koji su imali svoju književnost i kulturu već u doba, kada drugi zapadno - evropski narodi to nisu imali.

S tom svojom slovenskom kulturom sada treba da sustignemo napredne zapadne narode, a to ćemo moći ako budemo zajedno kročili putem bratskog sporazuma i saradnje, a što nam diktuju i naši osećaji, naše srce, krv i razum.

Narodi su danas oni koji zapovedaju i nalažu. U takvim prilikama, kako kod nas, tako isto i kod vas, diju se oni prosvećeni redovi, koji utiru puteve bratskom zbijenju i koji će za sobom ostaviti u istoriji duboke tragedije rada na pomirenju naših dva bratskih naroda.

Pod žarkim suncem ovoga sveta za svakoga je dovoljno mesta u njegovoj zemlji. Od zbijenja i saradnje Jugoslovena i Bugara za nikoga nema nikakve opasnosti.

Draga braće i sestre! Samo ako budemo kročili tim jedinstvenim putem, moći ćemo mirnim i kulturnim stvaranjem da jedni i drugi dodemo do trajnog blagostanja — putem certanija u Beogradu i u Sofiji od većeg Blaženopocošćeg velikog Kralja Aleksandra Ujedinitelja i našeg mudrog Cara Bora III.

Taj put, ukazan od dva vladalača i prihvyačen od naših dveju velikih organizacija, a kojim treba ići i u buduće, znači će novu eru napretka dva bratskih naroda, da bi mogli na taj način u buduće igrati onu odlučnu ulogu, koja im po krvi i po istoriji pripada ovde na Balkanu.

Dragi Sokoli i drage Sokolice! S tim iskrenim osećajima molim svu braću skupštinske delegate da najsigurnije pozdrave celokupno bratsko jugoslovensko Sokolstvo, bratski jugoslovenski narod i bratsku Jugoslaviju.

Da živi mladi Kralj Petar II!

Da živi naš car Boris III!

Da žive naša dva bratska naroda!

Do vidjenja u Subotici!«

Govor brata prof. Mineva, koji je cela skupština saslušala s najvećom pažnjom i često prekidala burnim odobravanjem, na koncu je popraćen ponovnim odusevljenim ovacijama jugoslovensko - bugarskog bratstva.

Isto tako srdačno pozdravljen, skupština je pozdravio u ime Saveza ruskog Sokolstva starčinu brat Viktor Artamonov, a kao domaćina doma, u kome je skupština održana, starešina Sokolskog društva Beograd - Matica brat dr. Milan Glavinić.

Tada je ustao pretečavajući brat Gangl i pre nego što će održati svoj zaključni govor, izriče najtopliju sokolsku blagodarnost svoj onoj našoj štampi, koja je ukazivala svoju pažnju i pomoć našem Sokolstvu u njegovom radu i nastojanjima.

Prelazeći zatim na sam zaključak skupštine, brat Gangl je u svom za vršnom govoru rekao sledeće:

POVEĆANOM RADINOŠĆU DALJE!

»Sestre i braće!

Nakon iscrpljenog dnevnog reda prilazim zaključku VI glavne skupštine našega Saveza.

Sve što smo danas čuli, izraz je naših težnja za napretkom. U jezgru smo zdravi. Sreća junacki kuća i domovina može da se na nas osloni. Mi ćemo da budemo dobrovoljnog obranbenog sila naroda, koji bi sav stao na stranu Sokolstva, kada bi to bilo odvisno samo od njegove slobodne volje.

Trudimo se, da bi nacionalni osećaj održanje od lješnih koristi i od materijalnih dobara, te osećaj odvajanja od materijalističnog gledanja na svet, preneli na sav život naroda i na sve njegove slojeve od vrha do temelja. Ajer znamo da ćemo umriti, moramo svaki na svome mestu do kraja izvršiti svoju zadaju, moramo naime biti odvažni, jaki, smeli i borbeni! (Tako je!) Naša učionice su naše vežbaonice. Tu iz njih raste zdrave mladice i izbjiga otporna snaga sokolskih redova. Tu se izgrađuje unutrašnji svet svakog pojedince. Uzgoj i pouk, to su one osnove na kojima se izgrađuje naš unutrašnji svet. Taj bujni unutrašnji život, pa i najpripremljeni našeg čoveka, vredniji je od burrog vanjskog života ma kojeg pučkog tribuna, koji se zanosi časovitim uspesima. Unutrašnji život — prosluđivanje samoga sebe, traženje istine, proučavanje prirodnih i božjih zakona i njihovih učinaka — to je izraz snage duha i duše, koja u čoveku stvara čoveka. Sva vrednost, privlačivost i potčajnost sokolskog života i rada je u tome, što taj život i rad ne može nikao da zagubi i zaustavi u njegovom toku i razvoju. (Tako je!)

Što smo i kakvi smo, to ćemo već za nekoliko dana pokazati na pokrajinom sletu u Subotici, čiju važnost ističem i s ovog mesta, i to kako u sokolskom, tako i u općem narodnom i državnom interesu, a što je takođe i svima vama već dobro poznato. Pozivam vas stoga, da se odazovete bratskom pozivu koji dolazi s naše severne granice, i to da se odazovete u punom broju!

Isto tako podvlačim naročiti značaj i važnost jedne druge naše veće ovogodišnje prirede, koja će se održati na našem jugu, naime slet jadranskih župa u Šibeniku dne 22 i 23 avgusta, na koji vas takođe pozivam, da se odazovete u što većem broju!

Naša sadašnjost mora da bude tako silna i velika, da u njoj utone sva naša prošlost i da bi se iz te sadašnjošću porodila budućnost još silnija i većanstvenija od svega što jest i što je bilo. (Tako je!)

Naš čovek je na ravnom putu nacionalnog života; on ne skreće ni levo ni desno, već kroči pravo sokolski na pred. Naš čovek se ne boji ni ničijeg suda. Ta kako bi se i bojao jezika i pera, kad se ne boji ni smrti? A ne boji se ni suda većnog suca! Naš čovek se ne sklanja pred nikakvim vihorom, već odvažno srće u svaku borbu, jer mu je savest čista i mirna i jer hoće pod svaku cenu da očuva svoju neokaljanu čast, čast sokolskog imena! U našoj narodnoj zajednici i u zajednici slovenskog sokolskog bratstva naša braća i naše sestre hoće onu slobodu rada, koju im daje njihova svest, da je svaki od njih jednakopravan i bitni deo celine. I tri usklika koja se dižu iz te sestri, očituju lepotu i dubinu, smelost i ushićenost, ljubav i vernošć svake sokolske duše: Sokolsko zastavi — čast! Našemu narodu — moć! Domovini našoj — Zdravo!

I kako smo u prošloj godini manifestovali slovensko sokolsko bratstvo u češkoslovačkom Taboru, a još većom snagom i u jačem broju na svetu jadranskom sletu u Sofiji, koji je na sve strane tako sjajno uspeo, tako hoće i u ove godine u jednoj misli i u jednom nastojanju da se sakupimo na pokrajinskom sletu u Subotici, koji treba da posvećuje našu spremnost u moralnom i fizičkom pogledu. Iz ove spremnosti i iz visoko dignute slovenske sokolske svesti neka bude usmerena naš put u borbu na olimpijskim igrama u Berlinu, na X svesokolski slet u Pragu (g. 1938) i konačno na naš II. svesokolski slet, na koji čeka i koji je preko potreban našem Beogradu. Naš rad mora da se zatalazi u punoj aktivnosti, kako bi nam bilo moguće da zadovoljimo onim zadaćama, s kojima gradimo mostove iz sadašnjice u bliznju budućnost. To bi bili samo ponajglavniji zadaci u okviru našeg velikog općeg sokolskog vaspitnog programa, a koji jest i ima da bude vezan i podržavan onim stalnim našim sitnim redovnim preglečkim sokolskim radom.

Dragi braće i sestre! Samo ako budemo kročili tim jedinstvenim putem, moći ćemo mirnim i kulturnim stvaranjem da jedni i drugi dodemo do trajnog blagostanja — putem certanija u amfiteatru Sokolskog doma, a u slučaju kiše u maloj dvorani Gradskog pozorišta. Glavni je reditelj brat Pero Sekulić. Takmičenje tamburaških zborova obaviće se u svečanoj dvorani Državne muške realne gimnazije. — Glavni reditelj brat Dino Kladek. — Takmičenje guslara obaviće se u dvorani Srpskog pevačkog društva »Građanac«. Glavni je reditelj brat Ivo Turović.

Prosvetni odbor Saveza SKJ izveštava sve sokolske župe, društva i čete, da II. svesokolski muzički festival i utakmica počinje na Vidovdan 28. juna u 7 časova. Takmičenje horova obaviće se u Sokolskom domu, u pozorišnoj dvorani. Glavni je reditelj u dvorani i na pozornici brat Svetozar Radišin. Takmičenje muzika i fanfara obaviće se u amfiteatru Sokolskog doma, a u slučaju kiše u maloj dvorani Gradskog pozorišta. Glavni je reditelj brat Pero Sekulić. Takmičenje tamburaških zborova obaviće se u svečanoj dvorani Državne muške realne gimnazije. — Glavni reditelj brat Dino Kladek. — Takmičenje guslara obaviće se u dvorani Srpskog pevačkog društva »Građanac«. Glavni je reditelj brat Ivo Turović.

Sednica ocenjivačkog odbora održaće se u petak 26. juna u 9 časova u Sokolskom domu u Subotici u pozorišnoj dvorani. Sednica verifikacionog odbora održaće se u subotu 27. juna u 16 časova u istim prostorijama.

Naša sadašnjost mora da bude tako silna i velika, da u njoj utone sva naša prošlost i da bi se iz te sadašnjošću porodila budućnost još silnija i većanstvenija od svega što jest i što je bilo. (Tako je!)

Naš čovek je na ravnom putu nacionalnog života; on ne skreće ni levo ni desno, već kroči pravo sokolski na pred. Naš čovek se ne boji ni ničijeg suda. Ta kako bi se i bojao jezika i pera, kad se ne boji ni smrti? A ne boji se ni suda većnog suca! Naš čovek se ne sklanja pred nikakvim vihorom, već odvažno srće u svaku borbu, jer mu je savest čista i mirna i jer hoće pod svaku cenu da očuva svoju neokaljanu čast, čast sokolskog imena! U našoj narodnoj zajednici i u zajednici slovenskog sokolskog bratstva naša braća i naše sestre hoće onu slobodu rada, koju im daje njihova svest, da je svaki od njih jednakopravan i bitni deo celine. I tri usklika koja se dižu iz te sestri, očituju lepotu i dubinu, smelost i ushićenost, ljubav i vernošć svake sokolske duše: Sokolsko zastavi — čast! Našemu narodu — moć! Domovini našoj — Zdravo!

Time zaključujem VI glavnu skupštinu. —

Zaključni govor br. Gangla skupština je popratila oduševljenim pljeskom i gromkim poklicima: »Zdravo!« Skupština je završena pevanjem sokolske himne »Hej Sloveni!«

*

Nakon završene skupštine, u maloj dvorani doma održan je sastanak župskih referenata za sokolski rad na selu.

Povlašena vozna cena za sokolske učesnike na svečanostima u Bukureštu

Za one sokolske učesnike, koji će posle pokrajinskog sletu u Subotici, krenuti na gimnastičku svečanost u Bukureštu, povlašena vozna cena od Zombolje (drž. graniča) do Bukurešta i natrag iznosi 380 — leja, a ne 180 —, kako je to bilo pogrešno navedeno u okružnici broj 5351, objavljenoj u broju 18 našega lista od 1. maja o. g.

KRONIKA

Prva spomen-ploča Viteškom Kralju Aleksandru Ujedinitelju u Češkoslovačkoj. U moravskom mestancu Litovel u susednom gradu Hudobinu održane su 1. juna

Javan čas Sokol. društva Sremska Mitrovica

17. maja priredilo je Sokolsko društvo u Sremskoj Mitrovici svoj javan čas uz sudelovanje Državne realne gimnazije i Sokolskih društava iz Ruma, Vinkovaca, te sokolskih četa iz Šašinaca, Noćaja i Kuzmina. Čas je održan na igralištu Gradanskog sportskog kluba. Poseta gradaštvu bila je, kao i uvek na sokolskim priredbama, odlična. U 2 i po časa posle podne formirala se povorka kod Sokolskog doma i odatle, na čelu s vatrogasnim muzikom, pošla na igralište. U 3 i po časa počeo je javni čas.

Prvo su muška deca i učenici gimnazije vežbali proste vežbe; ženska deca i učenice gimnazije izveli su vežbe s maramicama. U lakoatletskim takmičenjima učestvovali su učenici gimnazije i naraštajci iz Sremske Mitrovice, Vinkovaca i članovi Sokolske čete iz Noćaja. Članovi Sokolskih četa iz Noćaja, Šašinaca i Kuzmina vežbali su proste vežbe na opšte zadovoljstvo prisutnih. Još veće dopadanje izazvala je vežba s palicama, koju su izveli učenici gimnazije. Vežbe na spravama izveli su vrlo lepo članovi i naraštaj. U prostim vežbama za članice učestvovali su članice društava Sremske Mitrovice, Vinkovaca i Šida; u prostim vežbama za članove učestvovali su članovi istih društava.

Igre i šaljive utakmice naraštaja, dece i učenika gimnazije izazvale su mnogo veselosti i vadrine. Uzorno odjeljenje članova iz Vinkovaca vežbalo je na spravama. Na kraju su došle najbolje tačke proste vežbe muškog i ženskog naraštaja, koje su primljene s nepodeljenim dopadanjem i simpatijama celokupne publike. I ovom prilikom pokazalo se da gradaštvu Sremske Mitrovice voli sokolske priredbe, da ima razumevanja za rad i napore Sokolskog društva i da ceni taj rad.

Sokolska javna vežba Novosadskog okružja u Mošorinu

Na prvi dan Duhova održana je u Mošorinu — rodnom mestu našeg velikana Svetozara Miletića — sokolska javna vežba novosadskog okružja.

Na javnoj vežbi, koja je počela u 16 časova, istupilo je sve vežbajuće članstvo počev od školske dece (muške i ženske) pa do članova i članica. Izvodene su vežbe propisane za četvrti pokrajinski slet u Subotici. Na javnoj vežbi su učestvovala Sokolska dru-

štva iz: Novog Sada, Titela, Žabљa, Durdeva, Šajkaškog Sv. Ivana, Kovilja i Kaća. Broj vežbača čica svih kategorija je 326. Poslednja tačka javne vežbe bila je vežba na spravama.

Sletom je rukovodio načelnik novosadskog okružja brat Radosavljević Miloš iz Novog Sada.

Pre podne, posle održane probe na vežbalištu, izvršena je povorka kroz selo na čelu s muzikom vatrogaskog društva S. Sv. Ivan. Nakon defilovanja kroz selo povorka je završena pred kućom u kojoj se rodio Svetozar Miletić, gde ju je pozdravio predsednik opštine br. Suzić Jovan. Posle njega je starešina Sokolskog društva Mošorin, brat Novicki Boris, u lepotom govoru izneo značaj ove priredbe i Sokolstva u opštini. Naročito je podvukao značaj i rad Sokolstva na selu. N. B.

Sokol Trbovlje na delu

V tesni povezanosti med tehničnimi in prosvetnimi funkcionarji društva se je delo našega Sokola pomnilo in poglobilo.

Telovadnica in letno telovacišče sta v neprestanem vrvežu številnih telovadnih oddelkov, ki se komaj drug drugemu umikajo. Še vedno cutimo pomanjkanje prednjakov, posebno pa prednjaci za deco. Še mnogo je dece, ki bi rada vstopila v sokolske vrste, a žal nam ni mogoče osnovati novih oddelkov. Potreben je prednjakički tečaj, ki ga kani prirediti društvo v zvezi z idejnim tečajem na jesen. — Vsi oddelki se pridno pripravljajo za nastope in za tekme. Moška deca je imela že svojo tekmo 24. maja. Tekmovalec je bil 42 in so dosegli prav lepe rezultate.

Držec se načela, da ima prava sokolske prosveta svoje temelje v telovadnicah, je prosvetni odbor posvetil posebno pažnjo nagovorom pred vrsto.

V aprilu je bilo 18, v maju pa 33 nagovorov. Telovadečemu članstvu je bilo prirejeno predavanje »Sokolstvo in politika«. Osemdesetletnico iznajditev N. Tesle je društvo proslavilo s predavanjem br. inž. Milana Pertota, ki se je vršilo 25. maja. Tudi deca in naraštaj nista ostala brez predavanj. Koncem aprila se je vršilo sklopitno predavanje »Potovanje po Španiji« za naraštaj in starešo deco; mlajša deca pa je poslušala pravljice s Marte z lepimi sklopitnimi slikami in občudovala lepoto naše ožje domovine. Lutkovni odsek je priredil v aprilu predstavo »Jurček straši«, v maju pa

»Marbuclu«. Naša knjižnica je bila delj časa zaprta v omari. Sedaj se preurejuje in organizirali smo nabiralno akcijo, ki nam je prinesla 190 novih knjig. — Tudi mladini smo dali prilike, da razvije vse svoje sposobnosti. Naraštaj je imel 5. maja svoj običajni zbor, na katerem si je sokolska mladina izbrala Mladinski odbor. Ker je v našem društvu to novost, pričakujemo vse kako se bo mladina izkazala in uveljavila.

Navdušenja je v naši rudarski mladini dovolj. Posebno nepozaben je bio ostal tajni pešizlet, ki ga je priredilo društvo na Sv. Planino. Klub dvomljivemu vremenu se je 21. maja zbralokrak naše narodne zastave na cilju 456 pripadnikov dece in naraštaja ter 37 članov. Mladina je pazno poslušala govor bratov starešine, načelnika in prosvetarja in navdušena vzlikala kralju Petru II., Jugoslaviji in Sokolstvu. V dolgi povorki, s sokolsko pesmijo je radiostnih ljevečer prikorakala na letno telovadišče, kjer je bil nato po »Sokolskem pozdravu«

izveden.

Ukupno članstvo: 40. Od tega 18 vežbača (12 članova in 6 naraštajaca). Novi članovi se i dalje upisuju.

Spremamo se za subotički slet.

Proslavili smo Teslinu 80 - godišnjicu i godišnjicu rođenja predstavnika dr. dr. Beneša.

KASTAV. — Izleti. Sokolsko društvo u Kastvu upriličilo je dva izleta i to dne 17. V. 1936 s podmlatkom Kastav - Bezjak - Trampov Breg - Zadmet - Kastav, a s članstvom i naraštajem Kastav - Škrinja na dan Spasova.

Izlet s podmlatkom uspeo je, dokim na Spasovo je zbog nenadane kiše prekinut, tako da se članstvo in naraštaj morao zadržati u Sv. Mateju na pôdu Škrinje. Članice i naraštaj ž. bile su veoma srdačno i bratski primljene po s. Tepeš, učiteljici u Sv. Mateju, koja im je ustupila svoj dom i time im iskazala svoje gostoprinstvo.

KASTAV. — Pomen godišnjice smrti brata prof. Vjek. Spinčića održalo je Sokolsko društvo u Kastvu na dan Duhova. U 8 sati prisustvovalo je članstvo misi u župskoj crkvi sv. Jelene, a iz mise pohodilo se s glazbom »Graničar«, iz Spinčići te društrom sv. Mihovila iz Rubčić grob pok. brata prof. Vjek. Spinčića. Društvena prosvetarka održala je pomen slovo, a glazba »Graničar« otsvirala je »Nagrobniku«.

KASTAV. — Proslava dana oslobođenja. Dan oslobođenja ispod tudinskog jarma proslavilo se na duhovskim ponedeljak misom zahvalnicom, a u večer je zbog slabog vremena javna vežba otkazana, a održala se samo pučka zabava.

LASTVA. — Zabava. Sokolsko društvo Lastva priredilo je u subotu 16. maja ove godine završnu sezonsku zabavu s plesom. Prikazana je Pomrčina krvi, drama u tri čina iz bosansko-muslimanskog života od Ahmeda Muрадbegovića.

Drama, sa dosta teških psiholoških momenata i kontrasta, odigrana je od mladih društvenih diletanata dobro i postila po publike dobr efekat, te su dilektanti zasluzno aplaudirani po završetku svakog čina.

LJUTOMER. — Okrožni nastop Murskega sokolskega okrožja. Okrožje je razposlalo vsem bratskim jedinicam okrožja velike letake za svoj okrožni nastop, ki se vrši to leto v Ljutomeru.

dne 21. junija t. l. s prošnjo, da iste narepijo na vidnih mestih. Vse jedinice se naprošajo, da skrbijo za to, da ne bodo plakati namenoma prelepjieni z drugimi reklamnimi plakati, kakor se to v zadnjem času čestokrat dogaja. Vaditeljski zbori se naprošajo, da se ravnavajo točno po okrožnicah, ki so bile te dni dostavljene vsem edinicam.

LUKAVAC. — Dečija akademija. Na 1. junu o. g. priredilo je ovo društvo dečiju akademijo posvećenu majci. Na ovoj akademiji celi program, koji se je sastojao od 6 tačaka, osim predavanja, izvela su mlada i starija deca.

Kroz celi program ove akademije, koji se sastajao iz deklamacija, dijaloga i pozorišne igre, provejavala je majčina ljubav kao sveti lik, koji lebdi i čuva, odgaja i poduze, teši i veseli našu decu — našu uzdanici.

Ova akademija je u moralnom pogledu uspela prilično.

PAPIĆI. — Javna vežba. Dne 1. VI t. g. održala je Sokolska četa u Pačincima — društvo Staza, župe Zagreb — svoju IV javnu vežbu.

Javnu vežbu i poreč ružnog vremena, koje je trajalo celo dan posetila su društvo Šisak - Staza, Dubeci, čete Šoš - Živoja, Kinjačka, Blinski Kut i Jasenovac.

Ružno vreme nije dalo da se počne programom onako kako je bilo predviđeno. Ipak su članovi sokolskih četa po kiši nastupili i vrlo lepo izveli vežbe predviđene za slet u Subotici. Posle su nastupili članovi društava, te članice i članovi na spravama.

Poset je bio dobar. Prijed ove javne vežbe bio je nainenjan za gradnju doma. Članovi čvrsto su rešeni da izgrade svoj dom, koji im je od velike potrebe. Već su kupili zemljište i počinjaju prikupljaju materijal.

Sokolstvo polagano prodire i osvaja naša sela — unosi prosvetu, okuplja sve ono što je dobro i valjano, upučuje našeg seljaka, da zajedničkim radom i bratskom ljubavi radi na podizanju svoga sela u svakom pogledu.

Kapelnika

sposobnog za vođenje imene i gudalačke glazbe treba Sokolsko društvo Gospic. — Nastup odmah, honorar i ostali uvjeti po dogovoru. Obratiti se na društvo.

Hotel „Metropol“ Miklič, Ljubljana

Vam nudi lepo opremljene tujiske sobe, prvovrstno restavracijo in moderno urejeno kavarno.

Za razne prireditve, zabave, seje in konference imamo svoje tri salone društvo na razpolago.

Elegantne noletne oblike

za dame in gospode nudi v veliki izberi po nizkih cenah

FRAN LUKIĆ, LJUBLJANA

STRITARJEVA ULICA

Velika zaloga kostumov, lompletov in površnikov

F. EIFLER

tekstilna tovarna za pliš in baržun

LJUBLJANA

TYRŠEVA CESTA 75

telefon št. 27-15

Jajnine

makaroni, spageti,
specijalitete tovarne

PEKATETE

SPEDICIJA TURK LJUBLJANA

prevzema ocarinjenje prevažanje

vseh uvoznih in izvoznih pošiljki, in to hitro, skrbno in po najnižji tarifi. Revizija po njej deklariранega blaga in vse informacije brezplačno.

Telefon interurban 2459

VILHARJEVA CESTA 33 (nasproti nove carinarnice)

Preporučamo
tvrtke,
koje oglašuju
u „Sokolskom
glasniku“!

ANTON KOVACIĆ LJUBLJANA, VIŠKA ULICA 3 ROŽNA DOLINA

Izdelovanje glinastih peči v najmodernejših vzorecih. Postavitev vsovkovrhnih štedilnikov in kaminov. Oblaganje hodnikov, kopališč, mesnic itd. z belimi ali barvanimi inozemskimi emali - ploščicami. Samotne in kmečke peči. Vsa v stroku spadajoča popravila izvršujemo točno. — Cene solidne! — Garancija za material in delo!

IZRADUJEME po propisu sve vrste sokolskih zastava, kao i sve veze sa zlatom i sivilom. Prodajem zlato za vez.

NIKOLA IVKOVIĆ NOVI SAD

UČITELJSKA TISKARNA

LJUBLJANA FRANCIŠKANSKA UL. 6 R.Z.Z.O.Z.

Tiski šolske, mladinske, enobarvne in zelenjarske knjige v enobarvnom in večbarvnem nakladu. Časopise, proračune, vabilna in načrtna listova, jedilni logovi, plakati. Okusna oprema ilustriranih katalogov, cenikov in reklamnih listov. — Sloški zvezki za osnovne, meščanske in srednje šole.

Narodila je projekta studija podružnica knjigarnev Mariboru

palata banovinske hranilnice

IZDELUJE DIAZO-AMONIAC-PAPIR »JASNIT»,

ZA KOPIRANJE NAČRTOV, KI JE EDINI

100 % DOMAČ IZDELEK TE VRSTE V DRŽAVI

ROSIIJA - FONSIER ● društvo za osiguranje i reosiguranje ● BEOGRAD

Izdaje Savez Sokola Kraljevine Jugoslavije (E. Gangl) ● Glavni 1 odgovorni urednik Stjepan Čelar ● Uredjuje Redakcijski otek Tiska Učiteljska tiskara (pretstavnik Franc Čstrukelj) — Ljubljana